

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

<p>I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ</p> <p>1. Датум и орган који је именовao комисију</p> <p>Декан Факултета техничких наука, на основу одлуке Научно-наставног већа Факултета техничких наука Универзитета у Новом Саду од 30.11.2017. године;</p> <p>2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен:</p> <p>1. Др Јелена Атанацковић Јеличић, редовни професор, у.н.о.: Архитектонско-урбанистичко планирање, пројектовање и теорија, Факултет техничких наука Универзитета у Новом Саду; Председник Комисије;</p> <p>2. Др Миљана Зековић, ванредни професор, у.н.о.: Архитектонско-урбанистичко планирање, пројектовање и теорија, Факултет техничких наука Универзитета у Новом Саду, Члан Комисије</p> <p>3. Др Татјана Дедић Динуловић, редовни професор, у.у.о.: Сценска архитектура, техника и дизајн – Сценски дизајн, Факултет техничких наука Универзитета у Новом Саду; Члан Комисије;</p> <p>4. Др Милена Драгићевић Шешић, редовни професор, у.н.о.: Менаџмент и продукција позоришта, радија и културе, Факултет драмских уметности Универзитета уметности у Београду, Члан Комисије;</p> <p>5. Др Радивоје Динуловић, редовни професор, у.н.о.: Сценска архитектура, техника и дизајн – Сценска архитектура и техника, Факултет техничких наука Универзитета у Новом Саду; Члан Комисије – ментор рада.</p>
<p>II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ</p> <p>1. Име, име једног родитеља, презиме: Вишња (Миро) Жугић</p> <p>2. Датум рођења, општина, држава: 31. 1. 1985., Бачка Топола, СР Србија, СФР Југославија</p>

3. Назив факултета, назив студијског програма дипломских академских студија – мастер и стечени стручни назив

Факултет техничких наука Универзитета у Новом Саду, студијски програм: Архитектура и урбанизам – Мастер инжењер архитектуре;

4. Година уписа на докторске студије и назив студијског програма докторских студија

2010, Факултет техничких наука Универзитета у Новом Саду, студијски програм: Докторске академске студије Архитектура и урбанизам;

5. Назив факултета, назив магистарске тезе, научна област и датум одбране:

-

6. Научна област из које је стечено академско звање магистра наука:

-

III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

**„ПЕРФОРМАТИВНОСТ АРХИТЕКТОНСКОГ ПРОСТОРА:
АРХИТЕКТОНСКИ СУБЈЕКАТ У ФУНКЦИЈИ ПРОИЗВОДЊЕ
ЗНАЧЕЊА“**

IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Докторска дисертација под насловом „Перформативност архитектонског простора: Архитектонски субјекат у функцији производње значења“, кандидаткиње Вишње Жугић садржи укупно 10 поглавља на 230 страница писаног текста. Текст је илустрован графичком документацијом (фотографијама, цртежима, дијаграмима...).

Главном делу рада претходи документација, која садржи:

- Насловну страницу дисертације (стр. 1);
- Обавезну општу документацију на српском језику, са изводом и кључним речима (стр. 2);
- Обавезну општу документацију на енглеском језику, са изводом и кључним речима (стр. 3);
- Садржај рада (стр. 4-5)
- Уводну страницу са кључним цитатима (стр. 6)

Овај део рада представљен је на укупно 6 страница писаног текста.

Структура главног дела рада је следећа:

1. УВОД (стр. 7-29)
 - 1.1 Предмет и проблем истраживања
 - 1.2 Циљеви истраживања
 - 1.3 Задаци истраживања
 - 1.4 Систем радних хипотеза
 - 1.5 Очекивани резултати истраживања
 - 1.6 Примењене методе истраживања
 - 1.7 Могућност примене очекиваних резултата
 - 1.8 Образложење о потребама за истраживањем
 - 1.9 Преглед досадашњих истраживања
 - 1.9.1 Систематизација досадашњих истраживања
 - 1.9.2 Критичка анализа досадашњих истраживања
2. АРХИТЕКТОНСКИ ПРОСТОР И ПЕРФОРМАТИВНОСТ (стр. 30-46)
 - 2.1 Значењски обухвати квалитета: Од перформатива ка перформативности
 - 2.2 Значењски обухвати феномена: Од перформанса ка појму извођачких уметности
 - 2.3 Архитектура као проблем извођачких уметности
3. ТОКОВИ, ДЕЈСТВЕНОСТ И ИСХОДИШНИ ЕКСТРЕМИ АРХИТЕКТУРЕ (стр. 47-58)
 - 3.1 Напрамапостављени архитектонски системи: пројектовање и непројектовање

3.2 Динамизам и нивои функционисања архитектонске форме
3.3 Сублимација

4. КОНСТРУИСАЊЕ ПРОБЛЕМСКОГ ОКВИРА (стр. 59-78)
 - 4.1 Перформативност простора, интертекстуалност и механизми производње значења
 - 4.1.1 Механизам суочавања и концепт фронталности
 - 4.1.2 Механизам корелације и концепт *complicité*
 - 4.1.3 Механизам кадрирања и концепт интерпретативног кључа
 - 4.2 Систем механизма и естетичка комуникација

5. МЕХАНИЗАМ СУОЧАВАЊА: ТЕКСТУАЛНОСТ АРХИТЕКТОНСКЕ ФОРМЕ У ФУНКЦИЈИ ПЕРФОРМАТИВА (стр. 79-118)
 - 5.1 Архитектонски текст као констатив и наративна функција простора
 - 5.2 Архитектонски текст као перформатив Џ. Л. Остина
 - 5.2.1 Перформативна функција архитектонског простора: дефиниција
 - 5.2.2 Могућност просторног гестичког перформатива
 - 5.3 Релације у систему функција: однос текстуална – наративна – перформативна функција архитектуре

6. МЕХАНИЗАМ КОРЕЛАЦИЈЕ: ПРОСТОР КАО АКТЕР У КОНТЕКСТИМА СЦЕНСКИХ ИЗВОЂЕЊА (стр. 119-144)
 - 6.1 Позиција *равнотеже*
 - 6.1.1 Сажимање простора и тела у јединствено извођење
 - 6.1.2 Ко-перформативна функција архитектонског простора: дефиниција
 - 6.2 Пројектантска надградња као ко-перформативни потенцијал архитектуре
 - 6.3 Релације у систему функција: ко-перформативна и перформативна функција архитектуре

7. МЕХАНИЗАМ КАДРИРАЊА: ПОСРЕДОВАНА ПЕРФОРМАТИВНОСТ ПРОСТОРА (стр. 145-171)
 - 7.1 Конструкција призора, проблем репрезентације и сценска функција простора
 - 7.2 Спољашњи фактори условљавања значења: Простор као протагониста
 - 7.2.1 Кадрирање простора као инструмент уметничког чина
 - 7.2.2 Кадрирање простора као инструмент друштвеног активизма

7.3 Релације у систему функција: сценска и перформативна функција архитектуре

8. КОМПЛЕКСНИ ОБЛИЦИ ПЕРФОРМАТИВНОГ АРХИТЕКТОНСКОГ ПРОСТОРА (стр. 172-189)

8.1 Апсолутни дизајн и перформативност просторних нивоа

8.2 Перформативност архитектонског *не-дизајна* као парадигма феномена

9. ЗАКЉУЧАК (стр. 190-198)

10. ЗАВРШНЕ НАПОМЕНЕ (стр. 199)

ЛИТЕРАТУРА (стр. 200-210)

ПОПИС И ИЗВОРИ ИЛУСТРАЦИЈА (стр. 211-215)

ИНДЕКС ИМЕНА (стр. 216-219)

ИНДЕКС ПОЈМОВА (стр. 220-224)

БИОГРАФИЈА (стр. 225-230)

Главни део дисертације садржи укупно десет поглавља (од 1 до 10) и има укупно 192 странице текста (од 7 до 198). Завршне напомене дате су на страници 199. Списак литературе и других извора приказан је на укупно 10 страница текста (од 200 до 210). Извори илустрација дати су на 5 страница текста (од 211 до 215). Индекс имена дат је на 4 странице текста (од 216 до 219), а индекс појмова на пет страница текста (од 220 до 224). Биографија кандидаткиње дата је на 6 страница текста (од 225 до 230).

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

У првом поглављу, под насловом **Увод** (1), кандидаткиња Вишња Жугић изнела је, најпре, целовито и детаљно предмет свог истраживања (1.1), а који се односи на феномен *перформативности архитектонског простора*, као процеса успостављања, реализације и производње значења посредством архитектуре, са посебним фокусом на механизме који до ових процеса доводе.

Партикуларни феномен перформативности архитектонског простора који је предмет истраживања, а који се у овом раду разуме као врста перформативности остварена у процесу успостављања и производње значења, ослоњен је на обухват појма *перформанс* и на специфично теоријски конструисан појам *извођачких уметности*, изведен не као класификаторни, већ као проблемски појам. Овако конструисан појам подразумева да свако дело, или појава, под одређеним условима може да буде разматрано као проблем извођачких уметности, уколико се у фокус истраживања постави проблем производње и реализације значења. Разматрање архитектуре као проблема извођачких уметности подразумева и специфичан критеријум перформативности, који се односи на препознате начине, контексте и *услове* под којима простор може да буде разматран или перципиран као перформативан у наведеном смислу. Питање производње значења, као критеријума перформативности архитектонског простора истовремено јесте и питање текстуалности архитектонске форме. Архитектонски текст, разматран у овом раду, јесте облик текста аналоган *перформативу*, врсти говорног чина који не описује стварност, већ у њој нешто *чини*, појављује се као интервенција у стварности и истовремено је производи. У том смислу, под произведеним значењем се у овом истраживању подразумева свако дејство, искуство, доживљај или конкретан наратив који није репрезентација претходно дефинисаног садржаја у архитектури, већ настаје под утицајем и као последица специфичних процеса, чији је архитектура интегрални део. Описани процеси су иницирани и генерисани *механизмима успостављања перформативног архитектонског простора*, који се односе на процедуре и средства којима се архитектонски простор реализује као актер у производњи значења. Значења која центрира овако постављено истраживање нису унапред одређена, претходно дефинисана или рефлектована посредством архитектуре, већ су *успостављена и произведена* у конкретном тренутку у ком препознати механизми бивају покренути.

Како ово истраживање у фокус поставља значења која су под одређеним условима произведена, а нису нужно и у целости унапред дефинисана, овакав критеријум обухвата дијапазон архитектонских реализација чије се активности крећу од пројектованих до спонтаних. У том смислу, предмет истраживања јесу перформативни архитектонски простори чија се перформативност манифестује као намера пројектанта, али и оне архитектонске реализације које припадају појму *непројектовања*, чији архитектонски текстови постају перформативни под утицајем и у садејству са другим окружујућим текстовима.

Као основни циљ истраживања (1.2), кандидаткиња Вишња Жугић је навела *научно и теоријски аргументовано тумачење партикуларног феномена*

перформативности архитектонског простора, кроз интердисциплинарно постављено истраживачко питање, које се ослања на теоријска разматрања перформативности у домену извођачких уметности.

Намера оваквог позиционирања јесте сагледавање и препознавање просторних феномена (који су исход реализације архитектуре кроз специфичан облик перформативности), њихових међусобних релација и потенцијала. У односу на основни циљ рада, успостављен је следећи подсистем циљева:

- a) Дефинисање специфичног модела перформативности архитектонског простора и његово позиционирање у оквиру ширег феномена перформативности архитектуре;
- b) Дефинисање контекста и специфичних услова под којима архитектонски простор може да буде разматран и/или перципиран као проблем извођачких уметности;
- c) Утврђивање начина и средстава којима простор остварује своју перформативност кроз дефинисање механизма успостављања перформативног архитектонског простора;
- d) Сагледавање исхода процеса успостављања перформативног архитектонског простора, кроз дефинисање (нових) функција које простор остварује унутар постављених оквира феномена;
- e) Утврђивање релација, утицаја, законитости и природе констелација у које новоостварене функције ступају са другим окружујућим функцијама простора;
- f) Сагледавање могућности њихове примене у практичном и креативном раду, у пољу архитектуре и на пресечним равнима са корелирајућим просторним дисциплинама.

На основу постављених циљева и дефинисаног предмета истраживања, постављени су основни задаци дисертације (1.3):

- a) Теоријско преиспитивање појма перформативности архитектонског простора;
- b) Јасно утврђивање садржаја појма кроз селекцију и анализу интердисциплинарних теоријских ослонаца, паралелним разматрањем теорија извођачких уметности, и изван-уметничких теорија, те њиховим увођењем у архитектонски дискурс;
- c) Конструисање проблемског оквира истраживања у односу на претходно успостављен специфичан критеријум перформативности архитектонског простора;
- d) Идентификовање појавних облика перформативног архитектонског простора на нивоу конкретних појава у архитектонској пракси и културној и друштвеној стварности, а у релацији са претходно дефинисаним механизмима који одређују проблемско поље;
- e) Разлагање и анализа појединачних проблемских целина, кроз разматрање кључних теоријских концепата и студије препознатих појавних облика перформативности простора, којима се на теоријском и практичном нивоу манифестују дефинисани механизми;

- f) Утврђивање функција које простор остварује или генерише у анализираним процесима/појавама унутар појединачних проблемских целина;
- g) Разлагање и анализа позиције дефинисаних функција у систему функција простора, и њихових релација са другим окружујућим функцијама у затеченој хијерархији.

У односу на истраживачки проблем и предмет свог рада, Вишња Жугић је поставила и основну хипотезу докторске дисертације (1.4):

- Иманентна карактеристика архитектонског простора јесте његова способност да се успостави као активни, дејствени и учинковити субјекат у процесима и токовима производње значења, било да се ради о пројектованој, накнадно генерисаној или конструисаној стварности чији је архитектура интегрални део. Овој способности одговара феномен перформативности архитектонског простора, као изражено ефемерног процеса у ком се значења не презентују, већ производе путем архитектуре. Оваква врста активности простора у исходу генерише нове функције архитектуре.

Након основне, дефинисан је и систем од шест секундарних хипотеза, намењених поступном потврђивању основне хипотезе рада.

Као очекиване резултате ситраживања (1.5), Вишња Жугић је навела сагледавање, утврђивање и дефинисање специфичног теоријског појма и модела перформативности архитектонског простора, као и указивање на специфичне облике активности архитектонског простора. Тиме очекивани резултати истраживања потенцијално формирају просторну платформу за деловања у области архитектуре и корелирајућих дисциплина.

У истраживању је примењено неколико научних метода истраживања (1.6). На самом почетку, извршено је прикупљање и систематизација доступне литературе релевантне за тему овог рада. Како је истраживање постављено интердисциплинарно, у првој фази рада извршена је анализа литературе која се тиче перформативне архитектуре, чији аутори разматрају ово питање из позиције архитектонске теорије и праксе. Затим је анализирана литература која се тиче појма и концепта перформативности, из домена теорије културе, извођачких уметности и позоришта. Систематизацијом анализираних ставова, утврђени су критеријуми за њихову даљу примену у раду, а и јасна позиција предложеног истраживања у односу на постојећа разматрања анализираних феномена. Структура истраживачког рада дефинисана је на основу теоријски конструисаних механизма успостављања перформативног архитектонског простора, у односу на претходно усвојен критеријум перформативности. За сваки од предложених механизма употребљене су методе анализе, синтезе и студија релевантних примера. Помоћу методе анализе објашњена је релевантност примене општих концепата производње значења у специфичним контекстима архитектуре. Приликом одређивања и разматрања појавних облика перформативности који се везују за сваки од механизма, извршена је типолошка класификација одабраних примера према доминантном механизму перформативности, а затим су спроведене методе анализе и компаративна метода у оквирима успостављене групе релевантних примера. Синтезом добијених резултата утврђени су просторни

квалитети који су предуслов за реализацију карактеристичних функција простора. У циљу разумевања функција које простор остварује унутар анализираних појава, утврђене су њихове позиције унутар претходно успостављеног система функција архитектуре. Приликом теоријских разматрања и артикулације нових функција које архитектонски простор остварује, од посебне важности је метода анализе и компаративна метода. Такође, компаративна метода је примењена и приликом истраживања разлика и односа између новоуспостављених функција архитектонског простора и већ дефинисаних функција, њихових међусобних вертикалних и хоризонталних веза, разграничења и зона преклапања. Како би феномен перформативности простора, као процеса успостављања активног субјекта у функцији производње значења, био потврђен као збирни феномен који окупља неколико појавних облика перформативности (и подразумева различите просторне исходе), узрочно-последичне везе утицајних фактора који до ових процеса доводе размотрене су на примеру два комплексна облика перформативности архитектонског простора.

Позиционирањем ових исхода унутар посматраног феномена, кандидаткиња је указала на могућности интегралног разматрања перформативности архитектонског простора у контексту супротстављених просторних система, чиме је испитана исправност постављене хипотезе.

У седмој и осмој глави уводног поглавља (1.7 и 1.8) кандидаткиња је изнела могућности примене очекиваних резултата и образложила потребе за истраживањем.

У завршној, деветој глави уводног поглавља (1.9), кандидаткиња Вишња Жугић је изнела систематизацију (1.9.1) и критичку анализу (1.9.2) досадашњих истраживања релевантних за тему њене докторске дисертације. Она је, најпре, класификовала ауторе и теоријске текстове у две групе и неколико подгрупа. Прва је конституисана на основу приступа истраживању перформативности архитектуре: *феноменолошког* (Перез-Гомез, Кунзе, Цејкоб, Чуми...) и *функционалистичког/технолошког* (Латербороу, Коларевић, Малкави и Хенсел). Друга група аутора припада областима које одређују интердисциплинарно поље релевантно за овај рад: теорију перформативности (Мекензи, Локсли), теорију перформанса и извођачких уметности (Шекнер, Вујановић, Голдберг, Фелан, Милохнић...), перформативности језичких чинова (Остин), динамизоване и активне пророде простора (Латур, Јанева, Трифт, Меси). Посебну подгрупу чине појединачна истраживања теоријских концепата који су релевантни за дефинисање механизма успостављања перформативног архитектонског простора (Кристева, Гофман, Кунзе, Пелиас, Ваностинг). Потом је пажњу посветила критичкој анализи референтних дела наведених аутора и њихових кључних проблемских ставова.

У другом поглављу, насловљеном као **Архитектонски простор и перформативност** (2), постављен је теоријски увод у истраживање, а који се тиче разматрања кључних појмова и терминологије, као и успостављања критеријума перформативности архитектонског простора који директно одређује поље разматрања овог рада.

Поглавље чине три главе: Значењски обухвати квалитета: Од перформатива ка перформативности (2.1); Значењски обухвати феномена: Од перформанса ка појму извођачких уметности (2.2); и, Архитектура као проблем извођачких уметности.

Питање перформативности архитектуре се у овом поглављу поставља у поље теорија текста и теорија извођачких уметности, где специфично дефинисан критеријум производње значења свој ослонац проналази у релацији архитектуре са граничним и корелирајућим дисциплинама.

Поглавље под насловом **Токови, дејственост и исходишни екстремни архитектуре** (3) представља други теоријски ослонац којим је дефинисан обухват истраживања, а тиче се постављања теоријских екстрема *пројектовања и непројектовања* Дајане Агрест у контекст изван-архитектонских разматрања токова, дејствености и активности неживих ентитета, и, последично, архитектуре.

Подразумевана просторна међустања која се појављују унутар успостављених екстрема, разматрана су кроз питања нивоа функционисања архитектонске форме и динамизма успостављених хијерархија функција простора. Основна поставка овог поглавља јесте да процеси производње значења, будући изражено ефемерног карактера, увек у исходу утичу на репозиционирање функција унутар успостављене хијерархије функција простора, или на генерисање нових. Сублимација теоријског оквира истраживања има за исход успостављање појма активног и дејственог *архитектонског субјекта*.

Четврто поглавље, **Конструисање проблемског оквира** (4), посвећено је испитивању средстава којима се у препознатом дијапазону просторних стања реализује производња значења. Овде су (4.1) дефинисани и основни механизми успостављања перформативности архитектонског простора: *механизам суочавања* (4.1.1); *механизам корелације* (4.1.2); и, *механизам кадрирања* (4.1.3); који су детаљно приказани у наредна три поглавља дисертације. Као посебну тему, кандидаткиња наводи систем механизма и естетичку комуникацију (4.2).

Пето поглавље носи наслов **Механизам суочавања: текстуалност архитектонске форме у функцији перформатива** (5) и у овом делу рада кандидаткиња Вишња Жугић разматра текстуалност архитектонске форме у функцији перформатива, где се под појмом перформатива подразумева врста говорног чина који у теорији језика дефинише Џ. Л. Остин.

Поглавље чине три главе: Архитектонски текст као констатив и наративна функција простора (5.1); Архитектонски текст као перформатив Џ. Л. Остина (5.2); и, Релације у систему функција: однос текстуална – наративна – перформативна функција архитектуре (5.3). Глава 5.2 је сложена и посвећена темама дефинисања перформативне функције простора (5.2.1), као и могућностима просторног гестичког перформатива (5.2.2).

Шесто поглавље, **Механизам корелације: Простор као актер у контекстима сценских извођења** (6), посвећено је перформативности простора у контексту извођачких сценских дела.

Поглавље чине три главе: Позиција равнотеже (6.1); Пројектантска надградња као ко-перформативни потенцијал архитектуре (6.2); и, Релације у систему функција: ко-перформативна и перформативна функција архитектуре. Глава 6.1 је сложена и посвећена је сажимању простора и тела у јединствено извођење (6.1.1), као и дефиницији ко-перформативне функције архитектуре (6.1.2).

У овом делу рада кандидаткиња преиспитује теоријске екстреме *простора као неутралног оквира*, односно, *простора као актера*. У исходу овог поглавља рада постављена је дефиниција *ко-перформативне функције архитектонског простора*, а размотрена је релација између *перформативне* и *ко-перформативне функције* простора у овом специфичном контексту.

У седмом поглављу, под насловом **Механизам кадрирања: Посредована перформативност простора** (7), кандидаткиња је у средиште свог разматрања поставила условљавање производње значења спољашњим факторима који се налазе изван пројектоване стварности самог архитектонског простора.

Поглавље чине три главе: Конструкција призора, проблем репрезентације и сценска функција простора (7.1); Спољашњи фактори условљавања значења: Простор као протагониста (7.2); и, Релације у систему функција: сценска и перформативна функција архитектуре. Глава 7.2 је сложена и посвећена је кадрирању простора као инструменту уметничког чина (7.2.1), односно, кадрирању простора као инструменту друштвеног активизма (7.2.2).

Овде је кандидаткиња посебно проблематизовала однос између *питања репрезентације* и *сценске функције простора*, као и успостављања *простора као протагонисте* и *перформативне функције простора*.

Осмо поглавље насловљено је као **Комплексни облици перформативног архитектонског простора** (8) и посвећено је представљању и проучавању оних примера који обухватају истовремено присуство, односно, примену више раније дефинисаних и објашњених механизма.

Поглавље чине две главе: Апсолутни дизајн и перформативност просторних нивоа (8.1); и, Перформативност архитектонског *не-дизајна* као парадигма феномена (8.2). Одабране примере кандидаткиња види на екстремним позицијама *апсолутног дизајна* и *не-дизајна (не-пројектовања)*, и, истовремено, види их као парадигматске примере феномена којима је посвећено истраживање и докторска дисертација у целини.

У деветом поглављу, под насловом **Закључак** (9), кандидаткиња Вишња Жугић износи сублимацију спроведеног истраживања, утврђене и разматране завршне ставове и разматрања која се тичу докторске дисертације.

VI СПИСАК НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КОЈИ СУ ОБЈАВЉЕНИ ИЛИ ПРИХВАЋЕНИ ЗА ОБЈАВЉИВАЊЕ НА ОСНОВУ РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА У ОКВИРУ РАДА НА ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ

Стручно-уметнички радови из области архитектуре (СУА1):

1. Константиновић, Д.; Зековић, М.; Пилиповић, Д.; Пештерац, А.; **Жугић, В.**; Мичкеи, К.: *Пословни инкубатор Нови Сад*, изведен архитектонски објекат-ентеријер, приказан на међународној изложби *Лабораторија простора*, Атанацковић-Јеличић, Ј; Дадић-Динуловић, Т. (ур.), Факултет техничких наука, Нови Сад, 2016, стр. 46-47, ISBN 978-86-7892-910-6; **СУА1.1**

Научни радови (М):

2. **Жугић, Вишња**: *Architectural Imprints and performing the Imaginary*, у ур. *Maria do Rosario Monteiro, Mario S. Ming Kong*: „2nd International Multidisciplinary Congress PHI 2016 - Utopia(s) – Worlds and Frontiers of the Imaginary“, 20-22. октобар, 2016, Лисабон, Португалија; ISBN 978-1-138-19748-0, Taylor&Francis Group, London, UK, 2016, стр. 163-166; **М33**
3. **Жугић, Вишња**; Зековић, Миљана, Константиновић, Драгана: *Repositionig strategies of site-specificity: Extreme 1*, стр. 97-103; у ур. Бошковић, Р. et al.: *Radical Space In Between Disciplines*, ФТН, Нови Сад, Србија, 2015, ISBN 978-86-7892-755-3; **М33**
4. **Жугић, В.**, Зековић, М.: *Performative vs. Co-performative: Functions of Space in Performative Events*, 3rd Global Conference - Reframing Punishment and 2nd Global Conference - Time, Space and the Body, Oxford, United Kingdom, 1-3 september, ISBN 978-1-84888-344-4 2013; **М33**
5. **Жугић, В.**: *The Concept of Space Performativity: Critical Analysis*, стр. 325-336; у ур. Palinhos, J.; Maia, M. H.: „*Dramatic Architectures: Places of Drama, Drama for Places*“, Centro de Estudos Arnaldo Araújo CESAP/ESAP, Порто, Португал, 2014. ISBN 978-972-8784-60-7; **М33**
6. **Жугић, В.**: *Co-performative function of architecture: the correlation of space and body in the function of merging into a unique scene event*, Conference Scene Design between Profession, Art and Ideology, Нови Сад: ФТН, Нови Сад, 15-16 Децембар, 2012. стр. 239-247, ISBN 978-86-7892-463-7; **М33**

VII ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Кандидаткиња Вишња Жугић је у закључку своје докторске дисертације под насловом „Перформативност архитектонског простора: Архитектонски субјекат у функцији производње значења“ изнела и аргументовала свој став да архитектонски простор данас почиње да бива критички разматран са становишта просторне дистрибуције унутар, како је навела, *архитектура протока*, као мноштва простор-времена насупротив „архитектонском објекту као завршеној и коначној просторној чињеници“. То, наводи кандидаткиња, архитектури даје (односно, враћа) њену изворну перформативну природу.

Кандидаткиња је установила три основна механизма успостављања перформативности архитектонског простора (механизме *суочавања*, *корелације* и *кадрирања*), што представља њен аутентични научни допринос. Указивањем на ове механизме, начине и природу њиховог функционисања, као и исходе које својим покретањем генеришу, Вишња Жугић је формулисала следеће основне закључке:

- текстуалност архитектуре не подразумева постојање архитектонског текста као искључиво пасивног, статичног и претходно дефинисаног система преношења значења, већ таквог текста који је иманентно перформативан;
- архитектонски простор поседује способност да оствари синергијски и дијалогски однос са активностима које се у њему одвијају, било да су ове активности претходно планиране и пројектоване, било да су накнадно унете у већ постојећи простор;
- елементи контекста у ком се архитектонски простори појављују могу да функционишу као инструменти специфичне значењске трансформације простора, чиме је наглашена променљивост значења архитектуре, упркос условној (односно, релативној) сталност архитектонске форме;

На основу ових закључака, разматрајући перформативну функцију архитектонског простора, кандидаткиња је установила следеће посебне закључке:

- перформативна функција архитектонског простора представља подскуп текстуалне функције архитектуре;
- архитектонски простор у контекстима сценских извођења увек остварује ко-перформативну функцију, као специфичан модел перформативности архитектуре;
- однос сценске и перформативне функције у контекстима накнадно генерисане перформативности указује на потенцијале визуелног и представљачког у архитектури, где постојећа сценска функција архитектонског простора нужно доживљава квалитативне промене;
- перформативност архитектуре не подразумева нужно покретање и динамизацију физичке структуре архитектонских објеката, нити нужно подразумева одређену врсту трансформације у својој физичкој и материјалној стварности, већ подразумева могућност успостављања архитектуре као актера;

Даље, Вишња Жугић је установила да реализација перформативности архитектонских система утиче на промене конфигурација и репозиционирање доминантних функција у њиховој претходно успостављеној хијерархији, и то тако што различити типови перформативности простора доминантно узрокују промене у најмање једној функцији простора, и то законито, творећи *функционалне парове*:

- *механизам суочавања* – перформативна и амбијентална функција
- *механизам корелације* – ко-перформативна и сценска функција
- *механизам кадрирања* – перформативна и сценска функција

Ове комплексне односе функција кандидаткиња је приказала и посебним дијаграмом.

Кандидаткиња је у целини потврдила почетне хипотезе наведене у пријави своје докторске дисертације, доказујући да се текстуална и доживљајна својства простора, као конвенционално посматрано, две супротстављене категорије, у савременој архитектури прожимају у комплексној и динамичној коегзистенцији, те да се подручје њиховог преклапања односи на *перформативност простора као производњу значења архитектуром*.

Комисија са задовољством констатује да је кандидаткиња испунила све задатке које је поставила у пријави дисертације, те да је тиме остварила оригиналан и значајан допринос теорији функција простора у савременој архитектури.

**VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА
ИСТРАЖИВАЊА**

Након пажљиве, детаљне и свеобухватне анализе, Комисија је начин приказа и тумачење резултата истраживања спроведеног у оквиру докторске дисертације кандидаткиње Вишње Жугић под насловом „Перформативност архитектонског простора: Архитектонски субјекат у функцији производње значења“ оценила као веома квалитетан, а сам рад као допринос теоријском разматрању функција, улога, својстава и карактера архитектонског простора. Рад је проверен у софтверу за детекцију плагијаризма *iThenticate*, у Библиотеци ФТН-а, о чему је Комисија извештена путем електронске поште.

IX КОНАЧНА ОЦЕНА ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Комисија за оцену докторске дисертације кандидаткиње Вишње Жугић под насловом „Перформативност архитектонског простора: Архитектонски субјекат у функцији производње значења“, након пажљиве, детаљне и свеобухватне анализе, закључује следеће:

1. Дисертација је написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме ове докторске дисертације;
2. Дисертација садржи све битне елементе неопходне за позитивну оцену дисертације;
3. Дисертација представља оригинални допринос науци;
4. Комисија није уочила битне недостатке дисертације, па тиме ни њихов утицај на резултате истраживања.

X ПРЕДЛОГ:

На основу укупне оцене дисертације, комисија предлаже:

- да се докторска дисертација кандидаткиње Вишње Жугић под насловом „Перформативност архитектонског простора: Архитектонски субјекат у функцији производње значења“ прихвати, а кандидаткињи одобри јавна одбрана дисертације.

У Новом Саду, 25. децембра 2017.

Др Јелена Атанацковић Јеличић, редовни професор,
Факултет техничких наука
Универзитета у Новом Саду,
Председник Комисије;

Др Миљана Зековић, ванредни професор
Факултет техничких наука
Универзитета у Новом Саду;
Члан Комисије;

Др Татјана Дедић Динуловић, редовни професор,
Факултет техничких наука
Универзитета у Новом Саду;
Члан Комисије;

Др Милена Драгићевић Шешкић, редовни професор,
Факултет драмских уметности
Универзитета уметности у Београду,
Члан Комисије;

Др Радивоје Динуловић, редовни професор,
Факултет техничких наука
Универзитета у Новом Саду;
Члан Комисије – ментор рада